

PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS

DĖL PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2020 METŲ UŽIMTUMO DIDINIMO PROGRAMOS PATVIRTINIMO

2020 m. vasario 26 d. Nr. T1-30

Pasvalys

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 16 punktu, 7 straipsnio 18 punktu, 16 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 17 ir 48 straipsniais, Užimtumo didinimo programų rengimo ir jų finansavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. gegužės 23 d. įsakymu Nr. A1-257 „Dėl Užimtumo didinimo programų rengimo ir jų finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. spalio 5 d. įsakymo Nr. A1-548 redakcija), 2 ir 6 punktais ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. A1-799 „Dėl valstybės biudžeto specialių tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams 2020 metais paskirstymo savivaldybių administracijoms patvirtinimo“, Pasvalio rajono savivaldybės taryba **n u s p r e n d ž i a**

patvirtinti Pasvalio rajono savivaldybės 2020 metų Užimtumo didinimo programą (pridedama).

Sprendimas per vieną mėnesį gali būti skundžiamas Regionų apygardos administraciniam teismui, skundą (prašymą) paduodant bet kuriuose šio teismo rūmuose, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Savivaldybės meras

Gintautas Gegužinskas

PATVIRTINTA
Pasvalio rajono savivaldybės
tarybos 2020 m. vasario 26 d.
sprendimu Nr. T1-30

**PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2020 METŲ UŽIMTUMO DIDINIMO
PROGRAMA
I SKYRIUS
IVADAS**

1. Pasvalio rajono savivaldybės 2020 m. užimtumo didinimo programa (toliau – Programa) parengta ir vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 16 punktu, 7 straipsnio 18 punktu, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 17 ir 48 straipsniais bei Užimtumo didinimo programų rengimo ir jų finansavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. gegužės 23 d. įsakymu Nr. A1-257 „Dėl Užimtumo didinimo programų rengimo ir jų finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (su visais aktualiais pakeitimais) ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. A1-715 „Užimtumo didinimo programos, skirtos užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedirbantiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims modeliui įgyvendinti, rengimo tvarkos aprašas“ (toliau – Aprašas).

2. Programa yra suderinta su Pasvalio rajono plėtros iki 2020 m. strateginiu planu, patvirtintu Pasvalio rajono savivaldybės tarybos (toliau – Savivaldybės taryba) 2014 m. birželio 25 d. sprendimu Nr. T1-112 „Dėl Pasvalio rajono plėtros iki 2020 m. strateginio plano patvirtinimo“. Programos priemonės yra suderintos su Pasvalio rajono savivaldybės 2020–2022 m. strateginio veiklos plano uždaviniais ir priemonėmis.

3. Šioje Programoje numatomas programos tikslas, uždaviniai, darbų pobūdis ir apimtys, vykdymo terminai, organizavimas ir trukmė, skiriamos lėšos ir lėšų šaltiniai. Prireikus Programa gali būti tikslinama Savivaldybės tarybos sprendimu.

4. Programos parengimą lėmė poreikis mažinti skurdą ir ilgalaikį nedarbą, nes su sunkumais darbo rinkoje dažnai susiduria žemą išsilavinimą turintys asmenys, kuriems sudėtinga rasti jų kompetenciją atitinkantį darbą. Ilgalaikis nedarbas turi įtakos bedarbių asmenų motyvacijos stokai, socialinę riziką ir skurdą patiriantys asmenys taip pat labai sunkiai integruojami į darbo rinką, nes būdami ilgą laiką ekonomiškai neaktyvūs, praranda socialinius ir darbinius įgūdžius. Šios priežastys neretai nulemia tai, kad šie socialiai pažeidžiami asmenys tampa ilgalaikiais piniginės socialinės paramos gavėjais.

5. Programos tikslas – didinti gyventojų užimtumą, padedant ekonomiškai neaktyviems rajono gyventojams, kurie yra registruoti Užimtumo tarnyboje ir turi bedarbio statusą, sugrįžti į darbo rinką ir per užimtumo didinimo priemones rasti jų turimą kvalifikaciją atitinkantį darbą. Kadangi beveik du trečdaliai Pasvalio rajono savivaldybės gyventojų gyvena kaime ir atokiau nuo rajono administracinio centro, nenuolatinio pobūdžio darbai yra viena patraukliausių priemonių rajono gyventojų užimtumui didinti, nes gyventojai iš kaimiškų seniūnijų, dažnai susiduria su apribotomis įsidarbinimo galimybėmis. 2020 m. siekiant integruoti ilgiausiai darbo rinkoje neaktyvius asmenis – ilgalaikius bedarbius, bus diegiamas Užimtumo didinimo programos, skirtos užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedirbantiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims modelis.

6. Programos uždaviniai:

6.1. Padėti sunkiai integruojamiems į darbo rinką bedarbiams laikinai įsidarbinti ir užsidirbti pragyvenimui būtinas lėšas;

6.2. Mažinti socialinę atskirtį ir įtampą tarp bendruomenės narių;

6.3. Sušvelninti nedarbo pasekmes ir atlikti socialiai naudingus darbus siekiant palaikyti ir (ar) plėtoti vietos socialinę infrastruktūrą.

6.4. Palengvinti ilgą laiką nedirbusių asmenų perėjimą nuo nedarbo prie užimtumo darbo rinkoje.

6.5. Suderinti užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų bei piniginės socialinės paramos teikimą, integruojant ilgą laiką nedirbusius asmenis į darbo rinką.

6.6. Užtikrinti valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir (ar) organizacijų, teikiančių užimtumo skatinimo, motyvavimo paslaugas ir piniginę socialinę paramą nedirbantiems asmenims, veiklos koordinavimą ir skatinti jų bendradarbiavimą.

7. Pirmenybė dalyvauti Programoje bus teikiama bedarbiams, praradusiems darbinį įgūdžius dėl ilgalaikio nedarbo, dėl įvairių socialinių priežasčių nedirbantiems ir dėl to atsidūrusiems sunkioje materialinėje padėtyje.

8. Programa parengta Savivaldybės administracijai bendradarbiaujant su Užimtumo tarnybos Panevėžio klientų aptarnavimo departamento Pasvalio skyriumi (toliau – Užimtumo tarnybos Panevėžio KAD Pasvalio skyrius).

9. Programa gali būti rengiama asmenims, kurie yra nurodyti Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 48 straipsnio 2 dalyje:

9.1. rūpintiniai, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta rūpyba, kol jiems sukaks 25 metai;

9.2. nėščios moterys, vaiko motina (įmotė) arba tėvas (įtėvis), vaiko globėjas, rūpintojas ir asmenys, faktiškai auginantys vaiką (įvaikį) iki 8 metų arba neįgalų vaiką (įvaikį) iki 18 metų (iki

2005 m. liepos 1 d. pripažintą vaiku invalidu), ir asmenys, prižiūrintys sergančius ar neįgalius šeimos narius, kuriems Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos sprendimu nustatyta nuolatinė slauga ar priežiūra;

9.3. grįžę iš laisvės atėmimo vietų, kai laisvės atėmimo laikotarpis buvo ilgesnis kaip 6 mėnesiai, jeigu jie kreipiasi į Užimtumo tarnybą ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo grįžimo iš laisvės atėmimo vietų;

9.4. piniginės socialinės paramos gavėjai;

9.5. priklausomi nuo narkotinių, psichotropinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų, baigę psichologinės socialinės ir (ar) profesinės reabilitacijos programas, jeigu jie kreipiasi į Užimtumo tarnybą ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo psichologinės socialinės ir (ar) profesinės reabilitacijos programos baigimo;

9.6. prekybos žmonėmis aukos, baigusios psichologinės socialinės ir (ar) profesinės reabilitacijos programas, jeigu jos kreipiasi į Užimtumo tarnybą ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo psichologinės socialinės ir (ar) profesinės reabilitacijos programos baigimo;

9.7. grįžę į Lietuvą gyventi politiniai kaliniai ir tremtiniai bei jų šeimų nariai (sutuoktinis, vaikai (jaukiai) iki 18 metų), jeigu jie kreipiasi į Užimtumo tarnybą ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo grįžimo į Lietuvą nuolat gyventi dienos;

9.8. turintys pabėgėlio statusą ar kuriems yra suteikta papildoma ar laikinoji apsauga;

9.9. asmenys, patiriantys socialinę riziką;

9.10. vyresni kaip 40 metų.

10. Pasvalio rajono savivaldybė 2020 m. taip pat įgyvendins Užimtumo didinimo programos, skirtos užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedirbantiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims modelį. Vadovaujantis Aprašo 5 punktu, tikslinės grupės asmenys yra atitinkantys visus šiuos kriterijus: ilgą laiką nedirbęs asmuo (apie 12 ir daugiau mėnesių); asmuo, kuris priklauso Užimtumo įstatymo 48 straipsnio 2 dalies 4 punkte nurodytai asmenų grupei; asmuo, priklauso bent vienai iš Užimtumo įstatymo 48 straipsnio 2 dalies 1–3, 5–10 punktuose nurodytų asmenų grupių.

II SKYRIUS

BŪKLĖS ANALIZĖ

11. Analizei naudojami naujausi oficialių statistikos duomenų šaltinių (2016–2019 m.) skelbiama statistika bei Pasvalio rajono savivaldybės administracijos struktūrinių ir struktūrinių teritorinių padalinių pateikti duomenys.

12. Pasvalio rajono savivaldybės teritorija išsidėsčiusi Šiaurinėje Lietuvos dalyje, kuri užima 2 proc. visos Lietuvos Respublikos teritorijos (128,9 tūkst. ha arba 1,3 tūkst. km²). Pasvalio rajono savivaldybė yra viena iš šešių savivaldybių, sudarančių Panevėžio apskritį (Panevėžio miesto, Biržų r., Kupiškio r., Rokiškio r., Panevėžio r., Pasvalio r.). Pasvalio rajone yra du miestai – Pasvalys ir Joniškėlis, 7 miesteliai – Daujėnai, Krikliniai, Krinčinas, Pumpėnai, Pušalotas, Saločiai, Vaškai ir beveik 400 kaimų. Pasvalio rajoną sudaro 11 seniūnijų, iš kurių 9 yra kaimiškos (Daujėnų, Joniškėlio apylinkių, Krinčino, Pasvalio apylinkių, Pumpėnų, Pušaloto, Saločių, Vaškų, Namišių seniūnijos). Pasvalio miesto ir Joniškėlio miesto – vienintelės nekaimiškos seniūnijos. Rajono administracinis centras – Pasvalys, kuriame Statistikos departamento duomenimis, 2019 m. sausio 1 d. gyveno 6 442 gyventojai.

13. **Demografinė situacija.** Statistikos departamento duomenimis, 2018 m. vidutinis metinis gyventojų skaičius Pasvalio rajono savivaldybėje buvo 23 672 gyventojai (1 527 gyventojais arba 6 proc. mažiau nei 2016 m.). Demografinės situacijos pokyčiai, susiję su gyventojų skaičiaus mažėjimu, kasmet pastebimi tiek Pasvalio rajone, tiek visoje šalyje, tad 2018 m. gyventojų skaičius Savivaldybėje mažėjo. Lyginant su kitomis Panevėžio apskrities savivaldybėmis, Pasvalio rajono savivaldybė gyventojų skaičiaus mažėjimu iš kitų savivaldybių analizuojamu laikotarpiu žymiai neišsiskyrė: Pasvalio r. vidutinis metinis gyventojų skaičius sumažėjo 3 proc.; Kupiškio r. – 3 proc.; Rokiškio r. – 3 proc.; Biržų r. – 3 proc.; Panevėžio miesto – 2 proc.; Panevėžio r. – 1 proc. Pagrindinė tokio gyventojų skaičiaus mažėjimo visose savivaldybėse priežastis – neigiamas migracijos saldo. Atsižvelgiant į tai, galima daryti prielaidą, jog Pasvalio rajono savivaldybė po truputį praranda demografinį potencialą ir tai ateityje gali turėti įtakos ekonominiams-socialiniams plėtros sunkumams, didinti gyventojų užimtumo bei socialines ir darbo rinkos problemas Savivaldybėje. Pasvalio rajono savivaldybė yra kaimiško tipo savivaldybė ir net 68,37 proc. gyventojų gyvena kaime (Panevėžio apskrityje – 40,51 proc., šalyje – 32,9 proc.), todėl užimtumo problemos yra ypač aktualios kaimiškose seniūnijose toliau nuo rajono administracinio centro, nes gyventojai ne tik susiduria su ribota darbo vietų kaimo vietovėse pasiūla, bet ir su nepakankamai išvystytu keleivių pervežimu autobusais. Rengiant Pasvalio rajono savivaldybės 2021-2027 m. strateginį plėtros planą, buvo atlikta gyventojų apklausa, kuri atskleidė, kad keleivių pervežimo paslauga rajono gyventojams yra svarbi, tačiau maršrutų nepakankamumą ir maršrutų tvarkaraščius išskyrė kaip svarbiausias problemas, susijusias su keleivių pervežimu. Tai dar kartą pažymi, kad rajono gyventojai susiduria su keleivių pervežimo problemomis, kurios tik apsunkina jų įsidarbinimo galimybes toliau nuo gyvenamosios vietos neturint nuosavo transporto.

Vertinant demografinę situaciją Pasvalio rajono savivaldybėje taip pat reikia atsižvelgti į gyventojų senėjimo reiškinių: remiantis Statistikos departamento duomenimis, gyventojų amžiaus vidurkis per 2007–2019 m. išaugo 8 metais ir medianinis gyventojų amžius 2019 m. pradžioje siekė 47 m. Sparčiau Savivaldybėje sensta moterys – jų medianinis amžiaus vidurkis 2019 m. pradžioje buvo 50 m., kai tuo tarpu vyrų – 44 m. Vis labiau senstantys gyventojai Savivaldybėje signalizuoja, jog keičiasi visuomenės struktūra: mažėja vaikų ir darbingo amžiaus gyventojų skaičius, daugėja pensinio amžiaus žmonių. Atsižvelgiant į tai, galima daryti prielaidą, kad savivaldybės, kuriose trūksta jaunimo ir darbingo amžiaus žmonių, nėra patrauklios investuotojams, o augant demografinės senatvės koeficientui (Pasvalio rajono savivaldybėje 60 metų ir vyresnio amžiaus žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų nuo 2007 metų išaugo 52 proc.) miestų ir gyvenviečių infrastruktūrą bei viešąsias paslaugas darosi vis svarbiau pritaikyti besikeičiančiai visuomenės struktūrai.

14. Migracija. Darbo ir materialinės gerovės paieškos ne tik už Pasvalio rajono savivaldybės ribų didesniuose miestuose, bet ir užsienyje yra tampriai susijusios su nuosekliu gyventojų skaičiaus mažėjimu Savivaldybėje. Naujausi Statistikos departamento duomenys parodo, kad 2017–2018 m. išvykusiųjų skaičius Savivaldybėje sumažėjo net 13 proc. ir 2018 m. į Savivaldybę atvyko 8 proc. daugiau gyventojų negu 2017 m. Vertinant tarptautinės emigracijos mastus, pastebima, kad 2011–2014 m. nuosekliai mažėjusi tarptautinė emigracija, nuo 2015 m. ėmė intensyviai augti: tarpusavyje palyginus 2014 m. ir 2015 m. duomenis, matyti, kad tarptautinė emigracija išaugo 39 proc., 2016 m. šis procesas dar labiau suintensyvėjo (42 proc. daugiau emigravusių 2016 m. negu 2015 m.). Nuo 2017 m. tarptautinė emigracija ėmė lėtėti ir 2018 m. pastebimas ryškus tarptautinės emigracijos sumažėjimas - net 47 proc. mažiau emigravusių negu 2017 m. Vertinant tarptautinės emigracijos proceso intensyvumą Panevėžio apskrityje, matyti, kad visose savivaldybėse tarptautinė emigracija nuo 2015 m. intensyvėjusi, 2017–2018 m. laikotarpiu sumažėjo. Tuo tarpu vidinės ir tarptautinės imigracijos rodikliai Pasvalio rajono savivaldybėje nebuvo pastovūs – iki 2014 m. augusi, nuo 2015 m. imigracija ėmė mažėti ir 2017 m. palyginus su 2014 m., sumažėjo 43,3 proc. 2017–2018 m. laikotarpiu matyti, kad į Savivaldybę 2018 m. atvyko 128 proc. daugiau asmenų negu 2017 m. Apibendrinant migracijos rodiklius, pastebima, kad situacija Pasvalio rajono savivaldybėje pastaraisiais metais yra geresnė.

1 lentelė. Pasvalio rajono savivaldybės gyventojų užimtumo ir nedarbo rodikliai

Rodikliai	Metai			Pokytis, vnt.	Pokytis, proc.
	2016	2017	2018	2018–2016 m.	2018–2016 m.
Vidutinis metinis gyventojų skaičius, asmenys*	25 199	24 382	23 672	-1 527	-6

Užimtų gyventojų skaičius, tūkst. *	9,2	9,0	8,7	-0,5	-5
Užregistruotų darbo ieškančių asmenų skaičius***	2 413	2 247	2 247	-166	-7
Asmenų, kuriems suteiktas bedarbio statusas, skaičius***	2 268	2 133	2 143	-125	-6
Nedarbo lygis, proc. (vidutinis metinis bedarbių skaičius nuo darbingo amžiaus gyventojų) **	12,1	11,2	11,4	-0,7	-6
Vidutinis metinis bedarbių skaičius, iš jų:	1 878	1 689	1 654	-224	-12
Ilgalaikiai bedarbiai (m. pb.) **	684	632	636	-48	-7
Socialinės paramos gavėjai (m. pr.) ****	1 427	1 453	1 213	-214	-18
Veikiančių įmonių skaičius (m. pr.) *	294	321	323	29	10

Šaltinis: *Lietuvos statistikos departamentas, **Užimtumo tarnyba, ***Užimtumo tarnybos Panevėžio KAD Pasvalio skyrius ****Pasvalio rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir sveikatos skyrius

15. **Užimtumas.** Statistikos departamento duomenimis, 2018 m. Pasvalio rajono savivaldybėje gyveno 14 367 darbingo amžiaus gyventojai. Šie asmenys atspindi realią potencialią darbo jėgą Savivaldybėje, tačiau dėl įvairių priežasčių dalis jų yra neaktyvūs darbo rinkoje. Remiantis Statistikos departamento ir Užimtumo tarnybos 2018 m. duomenimis, faktinė darbo jėgos pasiūla Pasvalio rajono savivaldybėje siekė 10,9 tūkst.: iš jų 8,7 tūkst. – užimti gyventojai, 2,2 tūkst. – bedarbiai, registruoti Užimtumo tarnyboje. Iš 1 lentelės duomenų matyti, kad užimtųjų skaičius Pasvalio rajono savivaldybėje 2016–2018 m. laikotarpiu sumažėjo 5 proc. arba 0,5 tūkst. asmenų. Vertinant užimtųjų gyventojų dalį nuo visų Savivaldybės gyventojų, pastebima, jog užimtųjų gyventojų dalis 2018 m. sudarė 36,75 proc. visų rajono gyventojų ir analizuojamu laikotarpiu beveik nekito.

2018 m. Užimtumo tarnybos Panevėžio KAD Pasvalio skyriuje buvo užregistruoti 2 247 ieškantys darbo asmenys, tačiau, palyginus su 2016 m. duomenimis, šis skaičius sumažėjo 7 proc. Bedarbio statusas 2018 m. buvo suteiktas 2 143 asmenims ir taip pat nuo 2016 m. sumažėjo. Pagal gyvenamąją vietą 2016 m. pradžioje 69 proc. visų bedarbių sudarė gyventojai iš kaimo, 2017 m. bedarbių skaičius iš kaimiškų teritorijų išaugo iki 72,5 proc., 2018 m. pradžioje dar padidėjo iki 72,8 proc., o 2019 m. pradžioje siekė 73 proc. Atsižvelgiant į tai, kad daugiau negu du trečdaliai Savivaldybės gyventojų gyvena kaime, didesnis nedarbas kaimiškose teritorijose yra normali didelio gyventojų skaičiaus kaimiškose teritorijose pasekmė. Vertinat tokį bedarbių pasiskirstymą, nenuolatinio pobūdžio darbai išlieka efektyviausia priemone gyventojų užimtumui didinti, ypač tų, kurie gyvena toliau nuo rajono administracinio centro, nes kitu atveju tokie bedarbiai susiduria su apribotomis įsidarbinimo galimybėmis dėl mažesnės darbo vietos kaimiškose teritorijose pasiūlos ir gyventojų pavėžėjimo paslaugų trūkumu.

Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis 2018 m. Pasvalio rajono savivaldybėje siekė 11,4 proc. ir buvo žymiai didesnis nei šalyje (8,5 proc.) ar Panevėžio apskrityje (9,4 proc.). Vidutinis metinis bedarbių skaičius rajone analizuojamu laikotarpiu sumažėjo 12 proc. arba 224 asmenimis, tarp jų ilgalaikių bedarbių skaičius sumažėjo 7 proc. Dėl gerėjančios ekonominės situacijos šalyje ir Savivaldybėje, pastebima, kad 2016–2018 m. socialinės paramos gavėjų Pasvalio rajono savivaldybėje sumažėjo 18 proc. arba 214 asmenų.

Seniūnijos pavadinimas	Bedarbių skaičius Pasvalio r. pagal seniūnijas		
	2019-01-01	2019-07-01	Pokytis, proc.
Daujėnų	58	49	-15,5
Joniškėlio apylinkių	236	283	19,9
Joniškėlio miesto	95	84	-11,5
Krinčino	151	128	-15,2
Namišių	58	52	-10,3
Pasvalio apylinkių	187	140	-23,5
Pasvalio miesto	393	298	-24,1
Pumpėnų	173	148	-14,4
Pušaloto	101	84	-16,8
Saločių	170	144	-15,3
Vaškų	183	158	-13,6
Iš viso	1805	1568	-13,1

Šaltinis. Užimtumo tarnyba

Vertinant bedarbių skaičių pagal seniūnijas, pastebimas sezoniškumas: palyginus Užimtumo tarnybos pateiktus duomenis apie bedarbių skaičių seniūnijose 2019 m. sausio 1 d. ir 2019 m. liepos 1 d. matyti, kad kai kuriose seniūnijose liepos 1 d. bedarbių skaičius buvo sumažėjęs daugiau negu penktadaliu (Pasvalio apylinkių seniūnijoje sumažėjo 23,5 proc., Pasvalio miesto – 24,1 proc.). Verta išskirti ir tai, kad 7 iš 11 seniūnijų nedarbas 2019 m. sausio-liepos mėnesiais sumažėjo daugiau negu 15 proc. Atsižvelgiant į tai, kad 9 iš 11 seniūnijų yra kaimiško tipo, galima daryti prielaidą, jog tokiame nedarbo lygio sumažėjimui analizuojamu laikotarpiu įtakos galėjo turėti padidėjęs nekvalifikuotos darbo jėgos poreikis sezoniškiems darbams atlikti, taip pat tikėtina, jog dalis asmenų susirado nuolatinį darbą, dalyvavo 2019 m. Užimtumo didinimo programoje (daugiau negu trečdalis Programos dalyvių buvo įdarbinti gegužės ir birželio mėn.) ar galėjo išvykti į užsienį.

Analizuojant nedarbo problematiką Pasvalio rajono savivaldybėje, reikia išskirti ilgalaikį nedarbą. Remiantis Užimtumo tarnybos duomenimis, 2019 m. sausio mėn. Pasvalio rajono savivaldybėje ilgalaikiai bedarbiai sudarė 35,93 proc. visų registruotų bedarbių ir tai yra gana aukštas rodiklis. Atsižvelgiant į tai, kad Pasvalio rajono savivaldybė yra maža savivaldybė ir joje

naujos darbo vietos yra kuriamos vangiai, taip pat ieškoma aukštesnės kvalifikacijos darbuotojų, nes dėl emigracijos procesų jaučiamas jų trūkumas, esamiems bedarbiams (ypač neturintiems aukštos kvalifikacijos) trūksta motyvacijos dirbti, nes jiems paprastai yra siūlomas mažesnis darbo užmokestis ar prastesnės darbo sąlygos, atsižvelgiant į jų kvalifikaciją. Tokiems asmenims yra sunkiau reintegruiotis į nuolat besikeičiančią darbo rinką, negu kitiems darbo rinkos dalyviams.

Atsižvelgiant į Užimtumo įstatymo 48 straipsnio 2 dalyje nurodytas asmenų tikslines grupes, kurios gali dalyvauti Užimtumo didinimo programoje, galima daryti prielaidą, jog Pasvalio rajono savivaldybės 2020 m. užimtumo didinimo programoje, remiantis 2019 m. liepos 1 d. duomenimis, būtų tinkami dalyvauti 3 038 asmenys. Tačiau, atsižvelgiant į registruotus bedarbius asmenis Užimtumo tarnybos Panevėžio KAD Pasvalio skyriuje 2019 m. liepos 1 d. ir į tai, kad tas pats asmuo gali priklausyti kelioms skirtingoms grupėms, kurios numatytos Užimtumo įstatymo 48 straipsnio 2 dalyje (pvz., gali būti piniginių socialinės paramos gavėjas ir tuo pačiu būti virš 40 metų), šis skaičius nėra tikslus. Taip pat įvertinus Programoje tinkančių dalyvauti asmenų pagal prioritetines tikslines grupes sveikatos būklę, šeimynines aplinkybes, darbo patirtį, kvalifikaciją ir kitus faktorius, tikėtina, jog šis skaičius dar labiau sumažėtų.

2 lentelė. Registruoti Užimtumo tarnyboje asmenys, kurie gali dalyvauti Užimtumo didinimo programoje.

Ieškantys darbo asmenys	Daujėnų sen.	Joniškėlio apyl. sen.	Joniškėlio m. sen.	Krinčino sen.	Namišių sen.	Pasvalio apyl. sen.	Pasvalio m. sen.	Pumpėnų sen.	Pušaloto sen.	Saločių sen.	Vaškų sen.
1. rūpintiniai, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta rūpyba, kol jiems sukaks 25 metai	2	17	3	1		7	17	8	5	10	20
2. nėščios moterys, vaiko motina (įmotė) arba tėvas (įtėvis), vaiko globėjas, rūpintojas ir asmenys, faktiškai auginantys vaiką (įvaikį) iki 8 metų arba neįgalų vaiką (įvaikį) iki 18 metų (iki 2005 m. liepos 1 d. pripažintą vaiku invalidu), ir asmenys, prižiūrintys sergančius ar neįgalius šeimos narius, kuriems Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sprendimu	6	14	10	9	4	18	24	11	9	15	11

[illegible]

suteikta papildoma ar laikinoji apsauga											
9. asmenys, patiriantys socialinę riziką	5	6	2	5	4	5	7	8	3	4	15
10. vyresni kaip 40 metų	37	162	63	97	381	124	251	127	74	121	128

Šaltiniai. Užimtumo tarnybos ir Pasvalio rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir sveikatos skyrius.

16. **Verslas.** Vieni svarbiausių rodiklių, padedančių nustatyti verslumo situaciją savivaldybėse, yra jose veikiančių įmonių skaičius ir tose įmonėse dirbančių asmenų skaičius. Pasvalio rajono savivaldybėje 2016–2018 m. veikiančių įmonių skaičius didėjo: analizuojamu laikotarpiu veikiančių įmonių skaičius išaugo 10 proc. arba 29 įmonėmis. Pastebima, jog sparčiausiai augo įmonės, turinčios 0–4 darbuotojus (analizuojamu laikotarpiu padaugėjo 33 įmonėmis). Remiantis Statistikos departamento duomenimis, Pasvalio rajono savivaldybėje vyrauja smulkaus ir vidutinio verslo (SVV) įmonės, kurios 2019 m. pradžioje sudarė 99,69 proc. visų veikiančių įmonių, o jose dirbantys asmenys – 90,6 proc. visų darbuotojų skaičiaus veikiančiose įmonėse Savivaldybėje. Net 76,47 proc. SVV įmonių yra labai mažos, kuriose darbuotojų skaičius neviršija 9 darbuotojų (2018 m.).

17. Atlikus Pasvalio rajono savivaldybės būklės analizę, matyti, kad Savivaldybėje gana aukštas nedarbo lygis, didžioji dalis gyventojų, o tame tarpe – ir bedarbių, gyvena kaimiškose teritorijose toliau nuo rajono administracinio centro, tad darbo paieškos yra sudėtingos ir gyventojai susiduria su apribotomis įsidarbinimo galimybėmis. Kadangi vis dar išlieka santykinai aukštas piniginių socialinės paramos gavėjų skaičius, dalis bedarbių yra pripratę gauti socialinę paramą ir stokoja motyvacijos per Užimtumo tarnybą ir savarankiškai ieškoti nuolatinio darbo. Atsižvelgiant į tai, nenuolatinio pobūdžio darbai, suteikiantys laikiną užimtumą ir pragyvenimui būtinas lėšas, yra tikslinga priemonė padėti socialiai pažeidžiamoms grupėms, numatytoms Užimtumo įstatyme, o užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų teikimas gali padėti reintegruoti į darbo rinką ilgiausiai neaktyvius bedarbius asmenis.

18. Įgyvendinant 2019 m. Pasvalio rajono savivaldybės užimtumo didinimo programą išliko šios esminės problemos:

18.1. *Motyvacijos stoka.* Dėl ilgalaikio nedarbo dalis žmonių yra praradę motyvaciją dirbti, tapę nuolatiniais piniginių socialinės paramos gavėjais. Motyvacijos stoka turi įtakos asmenų atsisakymui dirbti, laikinai įdarbintų – darbo kokybei ir pastangų trūkumui suteiktoje darbo vietoje išdirbti visą numatytą laikotarpį.

18.2. *Lėšų nepakankamumas.* Nepaisant to, kad 2019 m. Programos projekte numatytoms priemonėms lėšų poreikis buvo apskaičiuotas pagal specialiųjų tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams lėšų apskaičiavimo metodiką ir pirminės užimtumo priemonės buvo planuojamos

didesnėms lėšoms, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai patvirtinus lėšas savivaldybių užimtumo programoms, pagal faktines lėšas, Programa buvo pakoreguota ir priemonių skaičius bei Programos dalyvių skaičius atsižvelgiant į gautas lėšas buvo sumažintas. Lėšų poreikis yra nepakankamas įgyvendinti norimas priemonės, todėl atsižvelgiant į tai, Pasvalio rajono savivaldybės administracijos struktūriniai-teritoriniai padaliniai-seniūnijos atlieka aplinkos priežiūros darbus ir ypatingai vasaros sezono metu aplinkos priežiūrai yra reikalingas didelis darbuotojų skaičius, nenuolatinio pobūdžio darbams numatytos lėšos daugiausiai buvo skirtos seniūnijoms.

19. 2019 m. Užimtumo didinimo programos rezultatai. Pasvalio rajono savivaldybės administracija 2019 m. įgyvendindama Užimtumo didinimo programą ir bendradarbiaudama su Užimtumo tarnybos Panevėžio KAD Pasvalio skyriumi, atrinko 19 darbdavių, kurie dalyvavo Programos įgyvendinime ir dirbti nenuolatinio pobūdžio darbus nukreipė 56 asmenis 2-4 mėn. laikotarpiui. Nenuolatinio pobūdžio darbai buvo pasirinkta kaip pagrindinė priemonė didinti laikiną užimtumą 2019 m. ir mažinti socialinę atskirtį bei padėti sunkiai besiintegruojantiems į darbo rinką asmenims užsidirbti pragyvenimui lėšų dėl to, kad Pasvalio rajono savivaldybė yra kaimiško tipo savivaldybė, kur didžioji dalis gyventojų gyvena kaime, tad nenuolatinio pobūdžio darbai seniūnijose yra puiki galimybė ne tik prisidėti prie rajono aplinkos priežiūros bet ir užsidirbti, kadangi didžioji dalis bedarbių susiduria su apribotomis įsidarbinimo galimybėmis. Iš visų, 2019 m. Užimtumo didinimo programoje dalyvavusių asmenų, 23 asmenys įsidarbino, 2 asmenys išvyko mokytis, 1 asmuo išsipirko verslo liudijimą, 2 asmenys įdarbinti pagal įdarbinimo subsidijavimo priemonę.

20. Piniginės socialinės paramos gavėjo tyrimas. 2018 m. pabaigoje padedant socialinėms darbuotojoms seniūnijose, buvo atliktas piniginės socialinės paramos gavėjo paveikslas, atsižvelgiant į tai, kad Pasvalio rajono savivaldybėje piniginės socialinės paramos gavėjų skaičius yra santykinai didelis ir jų tendencija nėra kryptingai mažėjanti. Toks tyrimas taip pat buvo pasirinktas dėl to, kad piniginės socialinės paramos gavėjai buvo viena iš prioritetinių grupių, dalyvavusių Užimtumo didinimo programoje 2017 m. antrą pusmetį ir 2018 m. Tyrimo metu kiekviena seniūnija pagal tam tikrus kriterijus turėjo įvertinti savo piniginės socialinės paramos gavėjus, kuriems buvo suteikta piniginė parama 2018 m. balandžio ir liepos mėn. Atlikus tyrimą ir įvertinus gautus rezultatus paaiškėjo, kad visose seniūnijose tendencija yra tokia pati ir piniginę socialinės paramos gavėją dažniausiai galima apibūdinti kaip: vienišą asmenį, kuris augina vaikus, yra registruotas Užimtumo tarnyboje 5 ir daugiau metų, turintis vidurinį išsilavinimą, dirbantis visuomenei naudingose veiklose, gaunantis socialinę pašalpą 5 ir daugiau metų bei esantis virš 50 metų amžiaus. Remiantis gautais rezultatais, galima daryti išvadą, kad piniginės socialinės paramos

gavėjui yra sudėtinga integruotis į darbo rinką, nes neturi reikiamo išsilavinimo ir darbo rinkoje nėra aktyvus: registruotas Užimtumo tarnyboje jau senai ir piniginę paramą gauna jau ne vienerius metus, tad buvimas ilgalaikiu piniginės socialinės paramos gavėju jo nemotyvuoja stengtis ieškoti darbo, taip pat yra prarasti socialiniai ir darbiniai įgūdžiai. Įvertinus piniginės socialinės paramos gavėją, matyti, kad jo dominuojantis amžius yra virš 50 metų, kas gali apsunkti galimybę susirasti nuolatinį darbą. Siekiant tokį asmenį sugrąžinti į darbo rinką, būtina stiprinti jo motyvaciją ir norą reintegruiotis į darbo rinką ir ugdyti darbinius bei socialinius įgūdžius, teikti psichologinę pagalbą.

III SKYRIUS

PASLAUGŲ IR PRIEMONIŲ PLANAS

21. Atsižvelgiant į užimtumo didinimo poreikį Savivaldybėje ir į skirtas Programai įgyvendinti lėšas, 2020 m. Užimtumo didinimo programa yra nukreipta į 3 prioritetines kvalifikuotų ir nekvalifikuotų bedarbių asmenų grupes, kuriems sunkiausia integruotis:

- 21.1. piniginės socialinės paramos gavėjai;
- 21.2. vyresni kaip 40 metų;
- 21.3. asmenys, patiriantys socialinę riziką.

22. Esant poreikiui, Užimtumo didinimo programoje gali dalyvauti asmenys ir iš kitų, Užimtumo įstatyme numatytų grupių, kurios 2020 m. Programoje nėra numatytos prioritetinėmis.

23. Programos įgyvendinimo laikotarpis – nuo 2020 m. kovo 1 d. iki 2020 m. lapkričio 30 d. Užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedarbingiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims modelio įgyvendinimo laikotarpis – nuo 2020 m. kovo 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d.

24. Siekiant užtikrinti lygias galimybes, 2020 m. Užimtumo didinimo programos priemonėse turėtų dalyvauti ne mažiau 40 proc. tos pačios lyties asmenų.

25. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kanclerio 2019 m. gruodžio 31 d. potvarkiu Nr. A3-193 „Valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų lėšų, skirtų savivaldybių patvirtintoms užimtumo didinimo programoms įgyvendinti 2020 metams paskirstymas ketvirčiais savivaldybių administracijoms“, 2020 m. Pasvalio rajono savivaldybei skirta **193 500 Eur**. Iš jų **83 300 Eur yra skirta Užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedarbingiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims modelio įgyvendinimui ir šios lėšos negali būti panaudotos laikinam užimtumui**. Atsižvelgiant į skirtą finansavimą, 2020 m. Programoje yra numatomos šios priemonės užimtumui didinti:

Priemonė	Lėšos tūkst. Eur, finansavimo šaltiniai	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas
Įdarbinimas	102,46 tūkst. Eur	Pasvalio rajono	Nenuolatinio

nenuolatinio pobūdžio darbams		savivaldybės administracija, Užimtumo tarnybos Panevėžio KAD Pasvalio skyrius	pobūdžio darbams įdarbinti bent 38 asmenys, iš jų iki 3 asmenų Programos metu ir po jos įgyvendinimo susiras nuolatinį darbą
Užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugos nedirbantiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims	83,3 tūkst. Eur	Pasvalio rajono savivaldybės administracija, Užimtumo tarnybos Panevėžio KAD Pasvalio skyrius, Pasvalio socialinių paslaugų centras	Suteiktos užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugos ne mažiau kaip 60 nedirbančių ir socialinę paramą gaunančių asmenų, iš jų ilgalaikiam, neterminuotam darbui įdarbinta iki 30 proc. paslaugas gavusių asmenų.

26. Programoje numatyti šie nenuolatinio pobūdžio darbai:

26.1. Miestų, rajonų ir gyvenviečių gatvių, kelių, pakelių bei teritorijų tvarkymo, apželdinimo ir želdinių priežiūros darbai.

26.2. Socialinės bei visuomeninės paskirties objektų rekonstrukcijos ir smulkaus remonto pagalbinių darbai.

26.3. Istorijos ir kultūros paveldo, muziejų, kapinių, parkų ir kitų saugomų bei turinčių išliekamąją vertę objektų tvarkymo pagalbinių darbai.

26.4. Pagalbiniai patalpų bei aplinkos tvarkymo darbai socialinės bei visuomeninės paskirties įmonėse, įstaigose ir organizacijose.

26.5. Pagalbiniai maisto paruošimo darbai socialinės bei visuomeninės paskirties įmonėse, įstaigose ir organizacijose.

26.6. Dokumentų tvarkymo, apskaitos, knygų fondų ir archyvų pagalbinių darbai Savivaldybės biudžetinėse įstaigose bei visuomeniniais pagrindais veikiančiose organizacijose.

26.7. Socialinių paslaugų darbai (gyvenamųjų patalpų, aplinkos tvarkymas, malkų ruošos, maisto paruošimo, asmens higienos ir priežiūros paslaugos, aprūpinimas būtinomis priemonėmis ir kt. darbai).

27. Atsižvelgiant į Savivaldybės administracijos seniūnijų prašymą suteikti galimybę motyvuotus dirbti asmenis nenuolatinio pobūdžio darbams įdarbinti ilgiau negu 2 mėnesiams, 2020 m. ir toliau planuojama, jog bedarbių dalyvavimo Programoje trukmė ir toliau išliks nuo 2 iki 4 mėnesių.

28. **Programos dalyvių atranka.** Savivaldybės internetiniame tinklalapyje skelbiama informaciją apie galimybę dalyvauti Programoje. Darbdaviai, pageidaujantys dalyvauti Programoje ir įgyvendinti nenuolatinio pobūdžio darbus, užpildo ir pateikia pasiūlymus Savivaldybės administracijai. Pasiūlymuose darbdaviai nurodo planuojamų vykdyti darbų pobūdį, numatomų sukurti laikinų darbo vietų ir į jas įdarbinti asmenų skaičių, reikalavimus jų kvalifikacijai ar kompetencijai, lėšų poreikį, darbų apimtis, darbo apmokėjimo sąlygas, įgyvendinimo terminą.

Programos vykdytojus, kurie įgyvendins nenuolatinio pobūdžio darbus, atranka Savivaldybės administracijos Nenuolatinio pobūdžio darbų įgyvendinimo ir darbdavių atrankos komisija.

Bedarbius dalyvauti Programoje siunčia Užimtumo tarnybos Panevėžio klientų aptarnavimo departamento Pasvalio skyrius, atsižvelgdamas į jų galimybes šiuos darbus dirbti (profesinį pasirėngimą, sveikatos būklę, kelionės į darbą ir atgal trukmę).

Siunčiant dalyvauti Programoje asmenis iki 18 metų, turi būti atsižvelgta į Lietuvos Respublikos Darbo kodekso ir kitų norminių teisės aktų nustatytas šių asmenų darbo sąlygas ir jų įdarbinimo tvarką.

Darbdaviai su Užimtumo tarnybos Panevėžio klientų aptarnavimo departamento Pasvalio skyriaus atsiųštais ieškančiais darbo asmenimis sudaro terminuotas darbo sutartis.

29. **Sankcijos darbdaviams, nesilaikantiems Programos reikalavimų.** Jeigu Darbdavys netinkamai panaudos jam skirtas lėšas ir netinkamai vykdys Programos veiklas, privalės grąžinti visas jam Programos įgyvendinimo metu skirtas lėšas.

30. **Modelio įgyvendinimas.** Įgyvendinant Užimtumo didinimo programos, skirtos užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedirbantiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims modelį, vadovaujamosi Aprašo 6, 7, 9 punktais. Šiai priemonei įgyvendinti skiriamos lėšos: ne mažiau kaip 14,000 tūkst. Eur nedirbančių asmenų atvejo vadybininko darbo užmokesčiui ir iki 69,3 tūkst. Eur nedirbančių ir socialinę paramą gaunančių asmenų užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugoms. Vienam asmeniui vidutiniškai planuojama skirti apie 700 Eur užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugoms.

31. Laukiami Programos rezultatai. Įgyvendinus Programoje išsikeltą tikslą, iš viso bus įdarbinti bent 39 bedarbiai vidutiniškai 4 mėnesių laikotarpiui. Socialiai pažeidžiami ir ekonomiškai neaktyvūs asmenys bus sugrąžinti į darbo rinką, kas padės atstatyti jų darbinius ir socialinius įgūdžius, užsidirbti pragyvenimui būtinas lėšas, sumažės socialinė atskirtis. Planuojama, kad Programos metu ir po jos įgyvendinimo iki 4 asmenų susiras nuolatinį darbą. Programos metu įgyta patirtis ir atnaujinti darbiniai bei socialiniai įgūdžiai, stiprinama motyvacija taip pat sudarys geresnes sąlygas Programos dalyviams savarankiškai ieškoti darbo. Programoje numatytos priemonės ypatingai prisidės prie gyventojų iš kaimiškų seniūnijų užimtumo didinimo. Įgyvendinant Užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugų nedarbingiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims modelį, 2020 m. bus suteiktos užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugos ne mažiau, kaip 60 nedarbingių ir socialinę paramą gaunančių asmenų, iš jų ilgalaikiam, neterminuotam darbui bus siekiama įdarbinti iki 30 proc. paslaugas gavusių asmenų.

IV SKYRIUS FINANSAVIMO PLANAS

32. Programa finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams lėšų.

33. Darbdaviui, įdarbinusiam pagal darbo sutartį nenuolatinio pobūdžio darbams atlikti Užimtumo tarnybos Panevėžio klientų aptarnavimo departamento Pasvalio skyriaus siūstus asmenis, už kiekvieną įdarbintą asmenį mokamos subsidijos darbo užmokesčiui, skirtos apmokėti šias išlaidas:

33.1. darbo užmokesčio už įdarbinto asmens faktiškai išdirbtą laiką, apskaičiuoto pagal tą mėnesį galiojantį Vyriausybės patvirtintą minimalų valandinį atlygį;

33.2. draudėjo privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokoms;

33.3. piniginei kompensacijai už išmokėtą nenuolatinio pobūdžio darbus dirbusiam asmeniui kompensaciją už nepanaudotas atostogas, įskaitant draudėjo privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokų sumą.

34. Atsižvelgiant į gautas lėšas, 2020 m. yra numatoma šios priemonės užimtumui didinti:

Paslauga/priemonė	Numatytos lėšos, tūkst. Eur	Vidutinė kaina vienam asmeniui, tūkst. Eur	Asmenų, kuriems bus suteikta paslauga/priemonė, skaičius	Paslaugos/priemonės finansavimo būdai
Nenuolatinio pobūdžio darbai	102,46	2,68	38	Pagalbiniai darbai

Užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugos nedirbantiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims	69,3	0,99	70	Socialinės paslaugos
Iš viso tūkst. Eur	171,76	3,67	108	

*7,74 tūkst. Eur numatyta Programos administravimui (4 proc.), 14 tūkst. Eur – atvejo vadybininko darbo užmokesčiui.

V SKYRIUS

TEŠTINUMAS IR PROGNOZĖ

35. **Užimtumo didinimo programos vizija.** Atsižvelgiant į tai, kad 2020 m. Programa yra nukreipta į pinigines socialinės paramos gavėjus, asmenis, vyresnius kaip 40 metų, ir asmenis, patiriančius socialinę riziką, ateityje numatoma toliau tęsti šių tikslinių grupių užimtumo didinimą. Atsižvelgiant į tai, kad Pasvalio rajono savivaldybėje nemaža dalis registruotų bedarbių Užimtumo tarnyboje yra ilgalaikiai bedarbiai, tikimasi, jog per užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugos nedirbantiems ir socialinę paramą gaunantiems asmenims modelį, pavyks į Programą integruoti daugiau jų.

36. **Prognozuojamos tikslinės grupės.** Teikiant priemones ir paslaugas užimtumui didinti, planuojant jų mastą ateinantiems 3 metams, ir toliau bus orientuojamasi į pagrindines tikslines grupes, kurios susiduria su užimtumo problema Pasvalio rajono savivaldybėje: vyresni kaip 40 metų, pinigines socialinės paramos gavėjai, asmenys, patiriantys socialinę riziką. Ateityje taip pat tikimasi įtraukti nėščias moteris, vaikų motinas (įmotes) arba tėvus (įtėvius), globėjus, rūpintojus ir asmenis, faktiškai auginančius vaikus (įvaikius) iki 8 metų arba neįgalius vaikus (įvaikius) iki 18 metų, bei asmenis, prižiūrinčius sergančius ar neįgalius šeimos narius ir kt.

37. **Prognozuojamos priemonės ir paslaugos.** Poreikis naudotis laikino įdarbinimo priemonėmis asmenims, kurie dėl įvairių priežasčių negali sėkmingai integruotis į darbo rinką kitomis priemonėmis, išliks ir ateinančiais metais. Įvertinus tai, kad bedarbių asmenų iš kaimiškų seniūnijų skaičius Savivaldybėje nemažėja, nenuolatinio pobūdžio darbai bus aktuali priemonė. Atsižvelgiant į socialiai pažeidžiamų asmenų motyvacijos integruotis į darbo rinką stoką, motyvacijos stiprinimas taip pat išliks Programose. Tačiau tik įvertinus 2020 m. Užimtumo

didinimo programos pasiektus rodiklius, įgyvendinimo problemas ir pateiktus pasiūlymus, bus galima planuoti priemones kitiems metams.

38. Savivaldybės finansinių galimybių palyginimas su numatytų priemonių ir paslaugų finansavimu. Pasvalio rajono savivaldybėje yra santykinai aukštas nedarbo lygis, todėl didelei gyventojų daliai reikalingas ilgalaikio užimtumo didinimas, tačiau Savivaldybė neturi finansinių išteklių, kad galėtų visus, neužimtus ir neaktyvius darbo rinkoje asmenis įtraukti į Programą. Atsižvelgiant į tai, bus įdarbinami labiausiai socialiai pažeidžiami asmenys, kurie ne tik užsidirbs pragyvenimui būtinas lėšas, bet ir atstatys darbinius ir socialinius įgūdžius. Taip pat sumažės socialinių pašalpų mokėjimas Savivaldybėje, nes piniginės socialinės paramos gavėjai išlieka viena didžiausių prioritetinių tikslinių grupių užimtumui didinti.

39. Išteklių prognozė ateinantiems 3 metams. Atsižvelgiant į esamą nedarbo lygį Pasvalio rajono savivaldybėje, prognozuojama, jog bedarbių skaičius Savivaldybėje 2021–2023 m. nežymiai mažės ir išliks didesnis už šalies vidurkį. Numatyti rajono biudžetą ateinantiems 3 metams yra sudėtinga, todėl planuojant priemones bei paslaugas bus atsižvelgiama į biudžeto galimybes, tačiau vertinant esamą situaciją ir nedarbo lygį Savivaldybėje, prognozuojama, jog priemonių ir paslaugų poreikis nesumažės. Numatoma, kad pagrindinis finansavimo šaltinis priemonėms ir paslaugoms įgyvendinti bus valstybės specialiosios tikslinės dotacijos lėšos savivaldybių biudžetams.

VI SKYRIUS

UŽIMTUMO DIDINIMO PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪRA

40. Pasvalio rajono savivaldybė ateinančių metų užimtumo didinimo programos projektą pateikia svarstyti ir tvirtinti Pasvalio rajono savivaldybės tarybai kartu su einamųjų metų Savivaldybės biudžetu.

41. Už Programos įgyvendinimo koordinavimą atsakingi Pasvalio rajono savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų skyrius bei Finansų skyrius.

42. Pasvalio rajono savivaldybės praėjusių metų Užimtumo didinimo programos įgyvendinimo priežiūra vykdoma parengiant praėjusių metų užimtumo didinimo programos priemonių ir paslaugų įgyvendinimo ataskaitą. Ši ataskaita parengiama per 30 darbo dienų nuo užimtumo didinimo programos įgyvendinimo laikotarpio pabaigos ir pateikiama Administracijos direktoriui. Už ataskaitos parengimą atsakingas Savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų skyrius.

43. Savivaldybės praėjusių metų Užimtumo didinimo programos priemonių ir paslaugų įgyvendinimo ataskaitoje faktiškai įvykdytų priemonių rodikliai (paslaugų gavėjų skaičius,

panaudoti asignavimai) lyginami su planuotais rodikliais, nustatytu gyventojų užimtumo didinimo poreikiu. Vertinant aptariama Užimtumo didinimo programos įgyvendinimo eiga, iškilusios kliūtys planui įgyvendinti, laukiamiems rezultatams pasiekti, ieškoma alternatyvių sprendimo būdų.

44. Vertinant Programą, žiūrima, ar pasiekti rezultatai, tikslai ir uždaviniai, vertinamas panaudotų lėšų efektyvumas, Programos priemonių bei paslaugų tikslingumas, atsižvelgiant į kintančias aplinkybes ir veiksnius, turinčius ar galinčius turėti įtakos šiai programai įgyvendinti ir tikslui pasiekti. Jeigu jie nepasiekti, analizuojami veiksniai, turintys įtakos rezultatams, numatomos priemonės šiems veiksniams pašalinti ar sumažinti. Programa tikslinama pagal kintančias aplinkybes ir veiksnius, turinčius ar galinčius turėti įtakos jai įgyvendinti ir tikslui pasiekti.

45. Programos vertinimo kriterijai:

45.1. įsisavintos lėšos pinigine ir procentine išraiška;

45.2. įdarbintų asmenų skaičius;

45.3. Programos metu ir po jos įgyvendinimo nuolatinį darbą susiradusių asmenų skaičius.

46. Programos įgyvendinimo priežiūra derinama su bendra strateginio planavimo dokumentų Pasvalio rajono savivaldybėje stebėseną.

VII SKYRIUS

VIEŠINIMAS

47. Programa, jos įgyvendinimas ir vertinimo rezultatai skelbiami Savivaldybės interneto svetainėje www.pasvalys.lt. Programos rezultatai vertinami Trišalėje taryboje.
